

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไส้เดือนดินในเขตพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งได้กำหนดแนวทางดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน คือ การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 ประชากรที่ทำการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด 120 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทดสอบเทคโนโลยีการใช้ไส้เดือนดินเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์และผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงขยายผลโครงการหลวง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากประชากรที่ใช้ศึกษามีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงศึกษาจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ศึกษาแบ่งตามแบ่งตามพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง

ลำดับที่	เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามพื้นที่	จำนวน(ราย)
1	เกษตรกรโครงการขยายผลโครงการหลวงคลองदान	30
2	เกษตรกรโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า	30
3	เกษตรกรโครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ	30
4	เกษตรกรโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง	30
รวม		120

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรตามแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด (close-ended question) และคำถามปลายเปิด (open-ended question) แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไส้เดือนดิน การใช้ประโยชน์จากปุ๋ยมูลไส้เดือนดิน และน้ำหมักมูลไส้เดือนดินของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไส้เดือนดิน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไส้เดือนดิน

รายละเอียดของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไส้เดือนดินในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ สภาพการเลี้ยงไส้เดือนดิน การใช้ประโยชน์จากปุ๋ยมูลไส้เดือนดิน และน้ำหมักมูลไส้เดือนดินของเกษตรกร ได้แก่ ที่มาของไส้เดือนดิน รูปแบบการเลี้ยงไส้เดือนดิน จำนวนไส้เดือนดิน อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงไส้เดือนดิน อัตราการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักไส้เดือนดินที่ผลิตได้ ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงไส้เดือน ระยะเวลาที่ใช้ปุ๋ยหมักหรือน้ำมูลไส้เดือนดิน ความถี่ในการใช้ปุ๋ยน้ำหมักไส้เดือนดิน ลักษณะ/วิธีการใช้ปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักมูลไส้เดือน จำนวนครั้งที่ใช้ปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักมูลไส้เดือนดินต่อการปลูกพืช อัตราการเพิ่มปริมาณผลผลิตในการปลูกพืช 1 ฤดูกาลหลังจากใช้ปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักมูลไส้เดือนดิน และรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักมูลไส้เดือนดิน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไส้เดือนดินในเขตพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงไส้เดือนดิน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี (free response)

3.3 การทดสอบแบบสอบถาม

1. การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity)

การตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ และครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาของการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของกรรมการที่ปรึกษาให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม

โดยนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ร่วมโครงการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1951) อ้างถึง Edward G.C and Richard A.Z (1979) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) เท่ากับ $\alpha = 0.9160$ (ดังภาคผนวก ข)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทดสอบเทคโนโลยีการใช้ไส้เดือนดินเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์และผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนดินเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงขยายผลโครงการหลวงเป็นรายบุคคล จำนวน 120 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้แล้ว โดยกลุ่มบุคคล สถาบันต่างๆ เอกสาร รายงานการวิจัย และสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ พร้อมทั้งข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS/PC⁺) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพการเลี้ยงไส้เดือนดินการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยหมักและน้ำหมักมูลไส้เดือนดิน ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (mean)

1.4 ค่าสูงสุด (maximum) และค่าต่ำสุด (minimum)

2. การวิเคราะห์คำถามเกี่ยวกับประเด็นระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไส้เดือนดิน โดยกำหนดระดับความพึงพอใจตามมาตรวัดของ Likert (1932) (อ้างโดย อุดม, 2524) ดังนี้

ระดับความพอใจมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
ระดับความพอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ระดับความพอใจปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ระดับความพอใจน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ระดับความพอใจน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

การแปลความหมายระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไส้เดือนดินใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็น (weight mean score) ในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.21 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ช่วงคะแนน 3.41 – 4.20	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ช่วงคะแนน 2.61 – 3.40	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
ช่วงคะแนน 1.81 – 2.60	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
ช่วงคะแนน 1.00 – 1.80	หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.6 สถานที่ใช้ดำเนินการวิจัย

1. โครงการขยายผลโครงการหลวงคลองลาน อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร
2. โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
3. โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ ต.คู่งษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน
4. โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง ต.ห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

3.7 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557